

Gespreksnotitie “Bezinning op interlandelijke adoptie”

t.b.v. het rondetafelgesprek van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie

24 mei 2017

Achtergrond

Mijn ervaring met interlandelijke adoptie is gebaseerd op mijn werk als Europees ambtenaar in het kader van de hervorming van de Roemeense kinderbescherming (1999/2005) en mijn detachering bij Against Child Trafficking (2008/2014).

Roemenië was het eerste zendende land dat het Haagse Adoptieverdrag in de praktijk uitvoerde. Het resultaat was een gelegaliseerde markt in kinderen¹.

In Roemenië werd ik dan ook geconfronteerd met de verschillende interpretatie van het subsidiariteitsbeginsel van het Haagse Adoptieverdrag en die van het IVRK. Na een heftige strijd met de “gevestigde belangen”, heeft een onafhankelijk panel² geoordeeld dat (interlandelijke) adoptie geen kinderbeschermingsmaatregel is, en dat Europese lidstaten geacht worden zelf voor hun kinderen te kunnen zorgen en dus geen kinderen behoeven te exporteren.³

Vanwege invloeden van de “adoptie lobby” werd ik in 2005 van mijn baan gehaald, en uiteindelijk gedetacheerd bij de nieuw opgezette organisatie Against Child Trafficking. Deze detachering eindigde in augustus 2014. De re-integratie in de Europese Commissie faalde. In februari 2016 heb ik een klokkenluidersbrief gestuurd aan de voorzitter van het Europees Parlement, met kopie aan Minister President Rutte, in het kader van Nederlands’ Europees voorzitterschap.

Een parallele wereld

De kern van het probleem met het Haagse Adoptieverdrag is dat het van interlandelijke adoptie een kinderbeschermingsmaatregel maakt, en niet een allerlaatste optie als het kind op geen enkele wijze in het land zelf kan worden opgevoed, zoals vastgelegd in artikel 21b van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK).

Het RSJ rapport legt dan ook de vinger op deze zere plek: de tegenstrijdigheid van het IVRK en het Haagse Adoptieverdrag.

“Een ander knelpunt in het juridisch kader betreft het verschil tussen het IVRK en het Haagse verdrag op het gebied van de pleegzorg. In het IVRK is vastgelegd dat opgroeien in een (pleeg)gezin in het land van herkomst de voorkeur heeft boven interlandelijke adoptie. In het Haagse verdrag wordt interlandelijke adoptie als substituut gezien van binnenlandse adoptie en wordt pleegzorg in het land zelf niet als beter alternatief gezien. Een permanente oplossing krijgt volgens dit verdrag de voorkeur boven een tijdelijke oplossing (pleegzorg). Dit betekent dat een staat met een beroep op het Haagse verdrag de voorkeur kan geven aan interlandelijke adoptie boven het organiseren van pleegzorg in het eigen land.”

¹ Op verzoek van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum van het ministerie van Veiligheid en Justitie - heb ik in 2008 dit artikel hierover geschreven [“De perverse effecten van het Haags Adoptieverdrag”](#)

² [Opinion of the Independent Panel of EU Family Law Experts](#)

³ Duitse TV WDR heeft hierover een documentaire gemaakt [Search a Child, Pay Cash, The Adoption Lobby](#)

Feit is dus dat de gevestigde belangen van de adoptiewereld een parallel verdrag in het leven hebben geroepen dat in strijd is met het IVRK. Dit heeft verstrekkende gevolgen (gehad) voor kinderen/gezinnen in de zendende landen.

Gevolgen

Mijn ervaringen met Roemenië, maar bovenal mijn opgedane ervaring tijdens mijn detachering bij Against Child Trafficking, is dat het huidige systeem van interlandelijke adoptie gelijk staat aan internationale kinderhandel. Een vorm van georganiseerde misdaad, waarbij steeds hetzelfde patroon kan worden gezien: goedbedoelende mensen met een kinderwens, adoptie bureaus die aan de vraag willen voldoen, buitenlandse partners die actief op zoek gaan naar kinderen. Ouders worden dood verklaard, aktes vervalst, kinderen gekidnapt, valse beloftes, en er gaat vaak veel geld over en onder de tafel. Als de misdaden aan het licht komen, en het zendende land de deuren sluit, dan komt de politieke druk van de ontvangende landen.

De kinderhandel wordt afgedaan als “onregelmatigheden” en “incidenteel”. En ondertussen trekt de karavaan van adoptie bureaus verder: van Roemenië, Guatemala, Ethiopië, Oeganda, naar Congo⁴. En overall hetzelfde patroon.

Terwijl over de laatste 10 jaar interlandelijke adopties zo’n 75 % wereldwijd zijn afgenomen⁵, heeft het omarmen door de EU van het Haags Adoptieverdrag ertoe geleid dat bv. in Bulgarije, Polen, Servië en Montenegro interlandelijke adoptie wordt gebruikt als kinderbeschermingsmaatregel⁶.

KRO Reporter’s uitzending “[De Bulgaarse adoptie-industrie](#)” van oktober 2015 heeft de desastreuze effecten hiervan in beeld gebracht.

Het Haags Adoptieverdrag heeft ook een stimulerend effect op lokale adopties. Vanwege dit verdrag’s interpretatie van subsidiariteit dient nationale adoptie eerst te worden ontwikkeld. Zo is adoptie tot kinderbeschermingsmaatregel geworden in de zendende landen. Een voorbeeld is India, waar lokale adopties nu worden vergeleken met een online supermarkt. Vraag gestuurd, en waar vraag is, wordt het aanbod gecreëerd.

Conclusie

Het is hoog tijd om interlandelijke adoptie te zien voor wat het werkelijk is: door de Staat gelegaliseerde kinderhandel.

Ik onderschrijf dan ook het advies van de RSJ om in te zetten op het stoppen van interlandelijke adopties en steun te bieden bij het opzetten van lokale kinderbeschermingssystemen. In het bijzonder onderschrijf ik de noodzaak om onmiddellijk te stoppen met adopties vanuit China, de VS en Europese lidstaten.

⁴ In Italië en België zijn momenteel strafrechtelijke onderzoeken gaande naar de adopties vanuit Congo.

⁵ Dit is het mede het gevolg van de kritische geluiden van geadopteerden en diepgravend onderzoek door bv. Against Child Trafficking (Ethiopië, India, Malawi, China, Congo etc.)

⁶ Voor achtergrond: [The EU and Children’s Rights](#)

Als Nederland koers zet om het originele IVRK subsidiariteitsbeginsel weer toe te passen (art. 21b), dan houdt haar verantwoordelijkheid daarmee m.i. niet op.

Het zou Nederland sieren als het nu het voortouw neemt om dit internationaal aan de orde te stellen, te beginnen op Europees niveau.

Ook dient er een oplossing te worden gevonden voor de betrokkenen. De geadopteerden en hun oorspronkelijke families hebben recht op genoegdoening en (financiële) ondersteuning vanuit de overheid.

Drs. Roelie Post
Europees ambtenaar en klokkenluider
16 mei 2017